

การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านจังหวะของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันสำหรับผู้เรียนเปียโนระดับกลาง
An Analysis of Rhythmic Elements in Sight Reading Exercises for Intermediate Piano Learners

ชยธร สระน้อย^{1*} และ ณัฐวุฒิ บริบูรณ์วิริย์²

Chayathorn Sranoi^{1*} and Natthawut Boriboonviree²

บทคัดย่อ

การอ่านโน้ตฉบับพลันเป็นความสามารถในการอ่านและเล่นเมื่อแรกเห็น เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของนักดนตรี และเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการประเมินทักษะทางดนตรีของสถาบันการสอบทริเน็ตและเอปียาร์เอสเอ็ม สำหรับนักเรียนดนตรีจำนวนมากความผิดพลาดที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในการอ่านโน้ตฉบับพลันมักมีสาเหตุจากองค์ประกอบด้านจังหวะ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบองค์ประกอบด้านจังหวะจากบทเพลงในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตและเอปียาร์เอสเอ็มระดับกลางระดับเกรด 4 และ 5 ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ค่าโน้ต 2) อัตราจังหวะ 3) เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็ว 4) รูปแบบจังหวะ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการเตรียมตัวสอบทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตและเอปียาร์เอสเอ็ม รวมถึงมาตรฐานการสอบดนตรีอื่น ๆ ต่อไป ผลการศึกษา พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตและเอปียาร์เอสเอ็มมีองค์ประกอบพื้นฐานด้านจังหวะที่สอดคล้องกัน แต่ทั้งนี้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันของสถาบันการสอบเอปียาร์เอสเอ็มจะมีความหลากหลายของการใช้สัญลักษณ์ด้านจังหวะที่หลากหลายมากกว่า แม้ว่ากลุ่มสัญลักษณ์ดังกล่าวมีความถี่ของการใช้งานน้อยแต่ผู้สอบจำเป็นต้องมีความเข้าใจเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลัน, การอ่านโน้ตฉบับพลัน, ระดับชั้นกลาง, สถาบันการสอบเอปียาร์เอสเอ็ม, สถาบันการสอบทริเน็ต, องค์ประกอบด้านจังหวะ

Article Info: Received 22 April, 2022; Received in revised form 17 May, 2022; Accepted 19 May, 2022

¹ นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล : c.sranoi@gmail.com

Graduate Student in Music Education Division, Department of Art, Music and Dance Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: c.sranoi@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล : tuwahttan@gmail.com

Lecturer in Music Education Division, Department of Art, Music and Dance Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: tuwahttan@gmail.com

* Corresponding Author

Abstract

Sight-reading is the ability to read and play music at first sight, it is an important basic skill for musicians and is one of the components used to assess musical skills. For many music students, recurring mistakes are often caused by a misunderstanding of rhythmic components. Thus, the purposes of this research were to analyze and compare the rhythmic components from the Trinity and ABRSM sight-reading exercises for intermediate level learners (Grade 4 and 5) in four areas, consisting of 1) note value, 2) meter, 3) tempo, and 4) rhythm patterns, in order to better prepare students for the sight-reading test of these and other music examinations. The results revealed that the sight-reading exercises of both the Trinity and ABRSM shared fundamental components of rhythm with each other. However, the ABRSM sight-reading exercises seem to have a wider variety of uses for rhythmic symbols, despite a rather low frequency of use, that students need to understand in order to perform properly.

Keywords: sight reading exercise, sight reading, intermediate level, ABRSM examination board, Trinity examination board, rhythmic elements

บทนำ

ทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันเป็นความสามารถในการอ่านและเล่นในตัวบทเพลงเมื่อแรกเห็น โดยไม่ได้ศึกษาหรือฝึกซ้อมล่วงหน้า ต้องอาศัยการประสานงานกันอย่างลงตัวของการได้ยิน การรับรู้ระยะห่าง การมองเห็น และการเคลื่อนไหว เพื่อที่จะปฏิบัติอย่างถูกต้องและแม่นยำ ทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันเป็นเครื่องมือที่สำคัญของนักเปียโน นักเปียโนที่มีทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันที่เชี่ยวชาญจะสามารถตีความสัญลักษณ์ดนตรี จดจำรูปแบบเสียงประสาน รูปแบบทำนอง และรูปแบบจังหวะอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะดังกล่าวควรทำการฝึกให้เป็นกิจวัตร (Dirkse, 2009) การอ่านโน้ตฉบับพลันนั้นเปรียบเสมือนการประเมินความเชี่ยวชาญของนักดนตรีแต่ละคนว่ามีทักษะการอ่านโน้ตอีกทางหนึ่ง ในด้านดนตรีศึกษา ทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญในการประเมินทักษะทางดนตรี ซึ่งทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันเป็นทักษะที่มีความสำคัญและเป็นปัญหาในการสอนอย่างต่อเนื่องเสมอมา (Farley, 2014)

องค์ประกอบด้านจังหวะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันสำหรับนักดนตรี ทำให้เกิดการอ่านโน้ตฉบับพลันที่ผิดพลาดอยู่เสมอ การศึกษาของบอยล์บ่งชี้ว่า ในการอ่านโน้ตฉบับพลัน ข้อผิดพลาดมากกว่าครึ่งมาจากการอ่านและปฏิบัติรูปแบบจังหวะที่ผิดพลาด แต่การที่นักดนตรีปฏิบัติรูปแบบจังหวะผิดพลาดไม่ได้หมายความว่านักดนตรีผู้นั้นขาดทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันทั้งหมด สิ่งที่ควรพัฒนา คือการเรียนรู้เกี่ยวกับจังหวะอย่างจริงจัง ซึ่งครูดนตรีที่มีประสบการณ์ต่างตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว (Boyle, 1970)

การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบด้านจังหวะในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันสำหรับเปียโนในระดับกลางของสถาบันการสอบทักษะดนตรีวิทยาลัยทรินิตี้ (Trinity College London) และสถาบันการสอบทักษะดนตรีเอบีอาร์เอสเอ็ม (Associated Board of Royal School of Music : ABRSM) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการเตรียมตัวสอบทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันในระดับเกรด 4 และ เกรด 5 ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญในการพัฒนาทักษะต่อไปในระดับสูง นอกจากนี้ทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันในระดับเกรด 4 และ เกรด 5 มีการใช้องค์ประกอบด้านจังหวะที่มีความซับซ้อน ทำให้มีโอกาสเกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติได้มาก แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันของสถาบันการสอบทรินิตี้และเอบีอาร์เอสเอ็มเป็นตัวอย่างของแบบทดสอบทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลัน เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับผู้เข้าสอบซึ่งได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบองค์ประกอบพื้นฐานทางด้านจังหวะในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันสำหรับเปียโนของสถาบันการสอบทริเน็ตและเอบีอาร์เอสเอ็มชั้นกลางระดับเกรด 4 และ เกรด 5

วิธีการวิจัย

การศึกษาแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันสำหรับผู้เรียนเปียโนระดับกลางโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านโน้ตฉับพลันด้วยรูปแบบจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับกลาง

2. การศึกษาองค์ประกอบทางด้านจังหวะในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตปี 2021-2023 ระดับเกรด 4 จำนวน 28 เพลง และระดับเกรด 5 จำนวน 24 เพลง และแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบเอบีอาร์เอสเอ็มปี 2021-2022 ระดับเกรด 4 จำนวน 45 เพลงและระดับเกรด 5 จำนวน 45 เพลง

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบทางด้านจังหวะ 4 ด้านได้แก่ 1) ค่าโน้ต 2) อัตราจังหวะ 3) เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็ว และ 4) รูปแบบจังหวะ

4. การสร้างตารางแสดงความถี่เปรียบเทียบการใช้องค์ประกอบทางด้านจังหวะในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตและเอบีอาร์เอสเอ็มระดับเกรด 4 และ 5 และสรุปผล

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางด้านจังหวะของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตและเอบีอาร์เอสเอ็มในระดับกลาง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ค่าโน้ต 2) อัตราจังหวะ 3) เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็ว และ 4) รูปแบบจังหวะ เป็นดังนี้

1. ค่าโน้ต

จากการวิเคราะห์แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตและเอบีอาร์เอสเอ็ม พบว่าค่าโน้ตในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันจะอยู่ในช่วง $\bullet$ ถึง $\blacktriangledown$ โดยค่าโน้ตสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ 1) ค่าโน้ตปกติ ประกอบไปด้วย $\bullet$ (11.3%) $\downarrow$ (64.1%) $\bullet$ (95.8%) $\blacktriangledown$ (97.9%) $\blacktriangledown$ (38.7%) 2) ค่าโน้ตประจูด ประกอบไปด้วย $\downarrow$ (40.9%) $\bullet$ (60.6%) และ $\blacktriangledown$ (24.7%)

ตาราง 1

ความถี่การใช้โน้ตแต่ละชนิดในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตและเอบีอาร์เอสเอ็มระดับกลาง

ค่าโน้ต	จำนวนเพลงในแบบฝึกทักษะฯ								รวม n=142	%
	ทริเน็ต				เอบีอาร์เอสเอ็ม					
	G4 n=28	G5 n=24	รวม n=52	%	G4 n=45	G5 n=45	รวม n=90	%		
โน้ตตัวกลม $\bullet$	7	2	9	17.3	2	5	7	7.8	16	11.3
โน้ตขาวประจูด $\downarrow$	17	10	27	51.9	15	16	31	34.4	58	40.9
โน้ตตัวขาว $\downarrow$	27	17	44	84.6	23	24	47	52.2	91	64.1
โน้ตดำประจูด $\blacktriangledown$	17	15	32	61.5	31	23	54	60.0	86	60.6
โน้ตตัวดำ $\blacktriangledown$	28	24	52	100	41	43	84	93.3	136	95.8

ตาราง 1 (ต่อ)

ความถี่การใช้โน้ตแต่ละชนิดในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตและเอปียาร์เอสเอ็มระดับกลาง

ค่าโน้ต		จำนวนเพลงในแบบฝึกทักษะฯ								รวม n=142	%
		ทริเน็ต				เอปียาร์เอสเอ็ม					
		G4	G5	รวม	%	G4	G5	รวม	%		
		n=28	n=24	n=52		n=45	n=45	n=90			
โน้ตเข้บ็ต 1 ชั้นประจูด		-	10	10	19.2	10	15	25	27.8	35	24.7
โน้ตเข้บ็ต 1 ชั้น		27	22	49	94.2	45	45	90	100	139	97.9
โน้ตเข้บ็ต 2 ชั้น		-	14	14	26.9	20	21	41	45.6	55	38.7

หมายเหตุ : หน่วยของความถี่ในองค์ประกอบดนตรีนับจากจำนวนเพลงที่มีการใช้องค์ประกอบดนตรีนั้น

ในภาพรวมแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตและเอปียาร์เอสเอ็ม มีแนวโน้มความถี่ของการใช้โน้ตไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือสำหรับค่าโน้ตที่มีค่าปกติ และ มีความถี่การใช้มากที่สุดและ มีความถี่การใช้ที่น้อยที่สุด และสำหรับค่าโน้ตประจูด และ มีความถี่การใช้มากที่สุดและ มีความถี่การใช้ที่น้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโน้ตปกติ และ โน้ตประจูด และ จะเป็นค่าโน้ตที่มีความถี่การใช้งานมากที่สุด แต่ค่าโน้ตเหล่านี้ก็เป็นค่าโน้ตที่พบมาก่อนในระดับต้น (เกรด 1-3) ซึ่งนักเรียนเปียโนควรต้องมีความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องแล้ว การพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันในระดับกลางจึงควรให้ความสำคัญกับค่าโน้ตที่นักเรียนยังไม่เคยพบมาก่อนหรือพบได้น้อยในระดับต้น อาทิ และ ซึ่งมีแนวโน้มการใช้งานมากขึ้นตามลำดับในระดับกลาง

ทั้งนี้สังเกตได้ว่าการใช้ค่าโน้ต และ ที่มีแนวโน้มมากขึ้นนี้สอดคล้องกับรูปแบบจังหวะที่มีความซับซ้อนซึ่งสามารถพบได้มากขึ้นในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันในระดับกลาง

2. อัตราจังหวะ

อัตราจังหวะเป็นการจัดรวมกลุ่มของตัวโน้ต มีโครงสร้างของของซีพจรจังหวะ และจังหวะหนัก-เบาไม่เหมือนกันสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทด้วยกันได้แก่ กลุ่มอัตราจังหวะธรรมดา ตัวอย่างเช่น 2/4 3/4 และ 4/4 และกลุ่มอัตราจังหวะผสม ตัวอย่างเช่น 3/8 6/8 9/8 และ 12/8

จากการวิเคราะห์ความถี่ของการใช้อัตราจังหวะ (meter) ในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตและเอปียาร์เอสเอ็ม (ตาราง 2)

ตาราง 2

ความถี่การใช้อัตราจังหวะในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตและเอปียาร์เอสเอ็มระดับกลาง

อัตราจังหวะ (meter)		จำนวนเพลงในแบบฝึกทักษะฯ								รวม n=142	%
		ทริเน็ต				เอปียาร์เอสเอ็ม					
		G4	G5	รวม	%	G4	G5	รวม	%		
		n=28	n=24	n=52		n=45	n=45	n=90			
อัตราจังหวะธรรมดา	2/4	-	-	-	-	12	9	21	23.3	21	14.8
	3/4	14	8	22	42.3	11	8	19	21.1	41	28.9
	4/4	14	9	23	44.2	6	12	18	20.0	41	28.9
อัตราจังหวะผสม	3/8	-	-	-	-	5	8	13	14.4	13	9.2
	6/8	-	7	7	13.5	11	8	19	21.1	26	18.3

จากการศึกษาความถี่ของการใช้อัตราจังหวะของสถาบันการสอบของทรินิตี้และเอบีอาร์เอสเอ็มในระดับกลาง มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือในอัตราจังหวะแบบธรรมดาที่มีความถี่ของการใช้อัตราจังหวะ 3/4 และ 4/4 มากที่สุด และอัตราจังหวะ 2/4 น้อยที่สุด และในอัตราจังหวะแบบผสมที่มีความถี่ของการใช้อัตราจังหวะ 6/8 มากที่สุด และอัตราจังหวะ 3/8 น้อยที่สุด

ในภาพรวมแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันสอบเอบีอาร์เอสเอ็มในระดับกลาง จะมีความหลากหลายของการใช้อัตราจังหวะมากกว่า โดยแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบเอบีอาร์เอสเอ็ม จะใช้อัตราจังหวะครบทั้ง 5 ลักษณะ ในขณะที่แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทรินิตี้จะครอบคลุมการใช้งานเพียง 3 ลักษณะ ซึ่งไม่รวมถึงอัตราจังหวะ 2/4 และ 3/8 อัตราจังหวะแบบ 3/4 4/4 และ 6/8 เป็นอัตราจังหวะที่มีความถี่การใช้มากที่สุดของทั้ง 2 สถาบันการสอบ

3. เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็ว

เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็ว (tempo) คือเครื่องหมายที่แสดงอัตราความเร็ว ซึ่งจะแสดงอยู่ที่มุมบนด้านซ้ายของบทเพลง เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่พบในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ 1) เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่ใช้แสดงความเร็วช้าของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลัน และ 2) เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อบุคลิกภาพหรืออารมณ์ของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลัน

3.1 เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่ใช้แสดงความเร็วช้าของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลัน

เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่ใช้แสดงความเร็วช้าของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทรินิตี้และเอบีอาร์เอสเอ็ม สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรก เป็นส่วนการแสดงความเร็วช้าของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลัน ตัวอย่างเช่น Andante Moderato และ Allegretto และส่วนหลังเป็นส่วนขยายด้านอารมณ์เพิ่มเติม ตัวอย่างเช่น grazioso leggiero และ cantabile เป็นต้น

เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่ใช้แสดงความเร็วช้า สามารถแบ่งระดับความเร็วช้าออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) อัตราจังหวะช้า อาทิ Andante Andantino และ Lento 2) อัตราจังหวะปานกลาง อาทิ Moderato และ 3) อัตราจังหวะเร็ว อาทิ Allegretto Allegro และ Vivace

ตาราง 3

เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่แสดงความเร็วช้าของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลัน

เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่แสดงความเร็วช้า	ทรินิตี้	เอบีอาร์เอสเอ็ม
ช้า	Andante	Andante
	Andante con espress.	Andante cantabile
	Andante grazioso	Andante espressivo
		Andante maestoso
		Molto Andante
		Poco Andante
		Andantino
		Andantino espressivo
		Andantino grazioso
		Andantino leggiero
		Adagio
		Adagio espressivo
		Lento

ตาราง 3 (ต่อ)

เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่แสดงความเร็วช้าของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลัน

เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่แสดงความเร็วช้า	ทรินิตี้	เอปีอาร์เอสเอ็ม
ปานกลาง	Moderato	Moderato
	Moderato [March]	Moderato leggiero
		Moderato preciso
		Molto moderato
เร็ว	Allegretto	Allegretto
		Allegretto cantabile
		Allegretto grazioso

จากการวิเคราะห์แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทรินิตี้และเอปีอาร์เอสเอ็ม พบว่าอัตราความเร็วที่ใช้ในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันสอบของทรินิตี้และเอปีอาร์เอสเอ็มจะมีความแตกต่างที่สำคัญคือ 1) ความหลากหลายของอัตราความเร็วระดับช้า-กลาง-เร็ว แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันสอบทรินิตี้จะมีความหลากหลายน้อยกว่าเอปีอาร์เอสเอ็ม โดยทรินิตี้จะใช้เครื่องหมายแสดงระดับความเร็วเพียง 3 ประเภทเป็นหลักได้แก่ Andante สำหรับอัตราจังหวะช้า Moderato สำหรับอัตราจังหวะปานกลาง และ Allegretto สำหรับอัตราจังหวะเร็ว ส่วนเอปีอาร์เอสเอ็มจะมีการใช้เครื่องหมายแสดงระดับของความเร็วช้าที่หลากหลายมากกว่า ได้แก่ Andante Andantino Adagio และ Lento สำหรับอัตราจังหวะช้า และ Allegretto Allegro และ Vivace สำหรับอัตราจังหวะเร็ว 2) อัตราความเร็วที่มีส่วนขยายด้านอารมณ์ แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันสอบทรินิตี้จะใช้อัตราความเร็วที่มีส่วนขยายด้านอารมณ์น้อยกว่าเอปีอาร์เอสเอ็ม โดยแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันในระดับเกรด 4 ของทรินิตี้ส่วนใหญ่จะใช้อัตราความเร็วที่ไม่มีส่วนขยายด้านอารมณ์ ในขณะที่แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันในระดับเกรด 5 จะเริ่มการใช้ส่วนขยายด้านอารมณ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย อาทิ Andante con espress และ Andante grazioso แตกต่างจากในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันระดับเกรด 4 และ 5 ของสถาบันการสอบเอปีอาร์เอสเอ็มจะมีการใช้อัตราความเร็วที่มีส่วนขยายด้านอารมณ์ที่หลากหลาย อาทิ cantabile espressivo grazioso leggiero preciso ritmico และอื่น ๆ (ตาราง 3)

ตาราง 4

ความถี่การใช้เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของทรินิตี้และเอปีอาร์เอสเอ็มในระดับกลาง

เครื่องหมายกำหนด อัตราความเร็ว (tempo)	จำนวนเพลงในแบบฝึกทักษะฯ								รวม n=142	%	
	ทรินิตี้				เอปีอาร์เอสเอ็ม						
	G4	G5	รวม	%	G4	G5	รวม	%			
	n=	n=	n=		n=	n=	n=				
	28	24	52		45	45	90				
เครื่องหมายกำหนด	ช้า	9	8	17	32.7	9	14	23	25.6	40	28.2
อัตราความเร็วที่	ปานกลาง	5	6	11	21.2	3	5	8	8.9	19	13.4
แสดงความเร็วช้า	เร็ว	14	10	24	46.2	12	8	20	22.2	44	30.9

ตาราง 4 (ต่อ)

ความถี่การใช้เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของทรินิตี้และเอปียาร์เอสเอ็ม
ในระดับกลาง

เครื่องหมายกำหนด อัตราความเร็ว (tempo)		จำนวนเพลงในแบบฝึกทักษะฯ								รวม n=142	%
		ทรินิตี้				เอปียาร์เอสเอ็ม					
		G4	G5	รวม	%	G4	G5	รวม	%		
		n=	n=	n=		n=	n=	n=			
		28	24	52		45	45	90			
เครื่องหมายกำหนด	เครื่องหมายที่	-	-	-	-	8	7	15	16.7	15	10.6
อัตราความเร็วที่สื่อ	แสดงลักษณะ										
บุคลิกภาพหรือ	ของคนตรี										
อารมณ์	สำหรับเต้นรำ										
	เครื่องหมายที่	-	-	-	-	13	11	24	26.7	24	16.9
	แสดงลักษณะ										
	ของอารมณ์										

เมื่อพิจารณาความถี่ของการใช้เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะที่แสดงความเร็วช้าของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันระดับกลาง (เกรด 4-5) ของสถาบันการสอบทรินิตี้และเอปียาร์เอสเอ็มพบว่า ความถี่ของการใช้อัตราความเร็วที่แสดงความเร็วช้าของทั้ง 2 สถาบันมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันกล่าวคือ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับอัตราจังหวะเร็วและช้า โดยมีความถี่ของเครื่องหมายกำหนดจังหวะ ดังนี้ อัตราจังหวะเร็ว (30.9%) และ อัตราจังหวะช้า (28.2%) มากที่สุด และอัตราจังหวะปานกลาง (13.4%) น้อยที่สุด

ในภาพรวมของการใช้เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะที่แสดงความเร็วช้าของสถาบันการสอบเอปียาร์เอสเอ็มมีความถี่ของการใช้เครื่องหมายที่แสดงอัตราความเร็วที่มากและหลากหลายกว่าสถาบันการสอบทรินิตี้ โดยเครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่แสดงความเร็วช้าของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันจะให้ความสำคัญกับอัตราจังหวะเร็วและช้ามากขึ้นในระดับกลาง ในขณะที่อัตราจังหวะระดับปานกลางจะมีความถี่ของการใช้ลดลง

นอกจากนี้ เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันสอบเอปียาร์เอสเอ็มจะแตกต่างจากทรินิตี้ในเรื่องของการใช้ส่วนขยายของอารมณ์เพิ่มเข้ามา นอกเหนือจาก Andante Moderato และ Allegretto นักเรียนเปียโนระดับกลางจึงควรให้ความสำคัญในการทำความเข้าใจความหมายของส่วนขยายของอารมณ์ และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

3.2 เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่แสดงบุคลิกภาพหรืออารมณ์ของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลัน

อัตราความเร็วที่แสดงบุคลิกภาพหรืออารมณ์ของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลัน หมายถึง เครื่องหมายที่อธิบายอารมณ์ทั่วไปหรือบุคลิกของเพลง ซึ่งสามารถสื่อถึงเร็วช้า หนักเบา หรือ phrasing ของเพลง (Taylor, 2016) เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่แสดงบุคลิกภาพหรืออารมณ์บางตัวจะมีความคล้ายคลึงกับส่วนขยายด้านอารมณ์เพิ่มเติมของเครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่ใช้แสดงความเร็วช้า

ในภาพรวมของเครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อบุคลิกภาพหรืออารมณ์ของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบเอปียาร์เอสเอ็มทั้งในระดับเกรด 4 และ 5 พบว่า ในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันทรินิตี้ไม่มีการใช้เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อบุคลิกภาพหรืออารมณ์ แต่ในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบเอปียาร์เอสเอ็มมีการใช้บ่อยครั้งและหลากหลาย

จากการวิเคราะห์แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันของสถาบันการสอบเอปียาร์เอสเอ็มในระดับกลาง (เกรด 4-5) พบว่าเครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อบุคลิกภาพหรืออารมณ์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่ 1) เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อถึงลักษณะดนตรีเต้นรำ และ 2) เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อถึงอารมณ์ (ตาราง 5)

ตาราง 5

เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อบุคลิกภาพหรืออารมณ์ที่ใช้ในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันของเอปียาร์เอสเอ็ม

เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อบุคลิกภาพหรืออารมณ์	ความหมาย	
เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อถึงลักษณะดนตรีเต้นรำ	1. Alla marcia	เหมือนดนตรีสำหรับเดินแถว
	2. Dancing	เป็นลักษณะเต้นรำ
	3. Gigue	การเต้นรำแบบกึก
	4. Tempo di minuetto, Minuet	การเต้นรำแบบมินูเอ็ต
	5. Tempo di tango, Tango	การเต้นรำแบบแทงโก้
	6. Valse lente	การเต้นรำแบบวอลทซ์ช้า ๆ
	7. Waltz	การเต้นรำแบบวอลทซ์
เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อถึงอารมณ์	8. Cheerfully	อย่างร่าเริง สนุกสนาน
	9. Sprightly	ร่าเริง สนุกสนาน
	10. Giocoso	สนุกสนานแบบมีอารมณ์ขัน
	11. Con brio	ด้วยความกระฉับกระเฉง
	12. Liltng	มีความสุข
	13. Lively	มีชีวิตชีวา
	14. Scherzando	ขี้เล่น ชุกชอน
	15. Leggiero	เบา ว่องไว
	16. Maestoso	ตระหง่าน เกรียงไกร
	17. Rhythmically	อย่างเป็นจังหวะ
	18. Ritmico	อย่างเป็นจังหวะ
	19. Steadily	อย่างมั่นคง แน่วแน่
	20. Gracefully	อย่างสง่างาม นุ่มนวล
	21. Grazioso	อย่างสง่างาม นุ่มนวล
	22. Gently	อย่างนุ่มนวล
	23. Gently Flowing	ลื่นไหลอย่างนุ่มนวล
	24. Cantabile ed espressivo	ในลักษณะเพลงร้องที่ลึกซึ้ง
	25. Mesto	เศร้าหม่น
	26. Sadly	เศร้าสร้อย

การใช้เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่แสดงบุคลิกภาพหรืออารมณ์ของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันในระดับกลาง (เกรด 4-5) ของสถาบันการสอบเอปียาร์เอสเอ็ม พบว่ามีความถี่ดังนี้ เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อถึงลักษณะดนตรีเต้นรำ (10.6%) และเครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อถึงอารมณ์ (16.9%)

โดยสรุป เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่แสดงบุคลิกภาพหรืออารมณ์จะพบเฉพาะในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันของเอปียาร์เอสเอ็มเพียงเท่านั้น โดยจะพบเครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อบุคลิกภาพหรืออารมณ์ได้ในหลายบทเพลง นักเรียนเปียโนจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจในเครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อถึงลักษณะของดนตรีเต้นรำแต่ละประเภท และเครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วที่สื่อถึงอารมณ์ในแต่ละชนิด เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติจังหวะได้อย่างถูกต้อง

4. รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะ (rhythmic patterns) คือ การรวมกันของหลายองค์ประกอบดนตรีได้แก่ ค่านโน้ต เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็ว และอัตราจังหวะ ก่อเป็นรูปแบบของตัวโน้ตที่มีลักษณะหลากหลายและซับซ้อน การศึกษาเรื่อง “The Effect of Prescribed Rhythmical Movements on the Ability to Read Music at Sight” ของบอยล์ได้แสดงให้เห็นว่า รูปแบบจังหวะเป็นอุปสรรคต่อการอ่านโน้ตฉบับพลัน โดยนักดนตรีมักจะอ่านโน้ตฉบับพลันด้านจังหวะผิดพลาดอยู่เสมอ (Boyle, 1970)

จากการวิเคราะห์ภาพรวมของรูปแบบจังหวะในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันของสถาบันการสอบทรินิตี้และเอปียาร์เอสเอ็มในระดับกลาง พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันในระดับกลางมีระดับของความซับซ้อนของรูปแบบจังหวะมากขึ้น โดยรูปแบบจังหวะที่มีความซับซ้อนที่พบได้มากจะเป็นลักษณะของการยึดจังหวะขึ้นหรือลดจังหวะลงจากค่านโน้ตปกติ ซึ่งสามารถเกิดได้จาก 2 ลักษณะคือ ลักษณะที่ 1 เป็นการใส่เครื่องหมายจุด (dot) เพื่อยึดค่าของตัวโน้ตในตำแหน่งต่าง ๆ (♩ . ♪ | ♩ . ♪ | ♩ . ♪ | ♩ . ♪) ตัวอย่างเช่น การใช้เครื่องหมายจุดในการยึดค่านโน้ตตำแหน่งหน้า ณ ตำแหน่งจังหวะตก ซึ่งส่งผลทำให้โน้ตตำแหน่งหลังถูกลดค่าลง ณ ตำแหน่งจังหวะยก (♩ ♪) (ภาพ 1)

ภาพ 1

ตัวอย่างการใช้เครื่องหมายจุดในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันของสถาบันการสอบเอปียาร์เอสเอ็มระดับเกรด 4 ลำดับที่ 34

หมายเหตุ : (Piano Specimen Sight-Reading Tests: ABRSM Grade 4, 2018)

ลักษณะที่ 2 เป็นการยึดจังหวะโดยใช้เครื่องหมายโยงเสียง (tie) ระหว่างโน้ต 2 ตัว เพื่อรวมค่านโน้ตตำแหน่งหน้าและหลังเข้าด้วยกัน ทำให้ภาพรวมของค่านโน้ตเป็นลักษณะของการยึดจังหวะขึ้น (♩ . ♪ | ♩ . ♪ | ♩ . ♪ | ♩ . ♪) ตัวอย่างเช่น การใช้เครื่องหมายโยงเสียงในการยึดค่านโน้ตตำแหน่งหน้า ณ ตำแหน่งจังหวะยก ทำให้เกิดการรวมค่านโน้ตเชปิต 1 ชั้น 2 ตัวเข้าด้วยกัน (ภาพ 2)

ตาราง 6 (ต่อ)

แสดงความถี่การใช้รูปแบบจังหวะในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของทริเน็ตีและเอปีอาร์เอสเอ็มในระดับกลาง

รูปแบบจังหวะ (rhythmic patterns)	อัตราร จังหวะ	จำนวนเพลงในแบบฝึกทักษะฯ								รวม n= %		
		ทริเน็ตี				เอปีอาร์เอสเอ็ม						
		G4	G5	รวม		G4	G5	รวม				
		n=	n=	n=	%	n=	n=	n=	%			
		28	24	52		45	45	90		142		
กลุ่มของรูปแบบ จังหวะที่มีการ ยึดจังหวะใน จังหวะยก	[8] 	*	-	-	-	-	-	1	1	1.6	1	1.0
	[9] 	*	1	-	1	2.6	-	1	1	1.6	2	2.0
	[10] 	*	-	-	-	-	-	1	1	1.6	1	1.0
	[11] 	*	-	1	1	2.6	-	1	1	1.6	2	2.0
	[12] 	*	-	-	-	-	-	1	1	1.6	1	1.0

หมายเหตุ : * = อัตรารจังหวะธรรมดา, ** = อัตรารจังหวะผสม

เมื่อเปรียบเทียบรูปแบบจังหวะในภาพรวม พบว่า รูปแบบจังหวะของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบเอปีอาร์เอสเอ็มจะมีความหลากหลายกว่าสถาบันการสอบทริเน็ตี โดยแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตีในระดับเกรด 4 จะใช้เพียงรูปแบบจังหวะ เพียงอย่างเดียว แต่ในระดับเกรด 5 จะใช้ทั้งรูปแบบจังหวะ และ ส่วนแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบเอปีอาร์เอสเอ็มในระดับเกรด 4 จะใช้ทั้งรูปแบบจังหวะ และ แต่ในระดับเกรด 5 มีการใช้รูปแบบจังหวะเกือบครบทั้ง 12 ประเภท โดยพบรูปแบบจังหวะ และ เป็นส่วนใหญ่ แต่รูปแบบจังหวะอื่น ๆ พบเพียงส่วนน้อยเท่านั้น

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความถี่การใช้รูปแบบจังหวะของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตีและเอปีอาร์เอสเอ็มทั้ง 12 ประเภท พบว่า รูปแบบจังหวะที่มีความถี่ใช้มากที่สุดมีเพียง 3 ประเภทเท่านั้น ได้แก่ (47%) ** ในอัตรารจังหวะผสม (23%) และ * ในอัตรารจังหวะธรรมดา (14%)

หน่วยย่อยของรูปแบบจังหวะที่พบในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทริเน็ตีและเอปีอาร์เอสเอ็มนี้ เมื่อนำไปใช้อย่างต่อเนื่องและรวมเป็นการปฏิบัติสำหรับ 2 มือ สามารถทำให้เกิดรูปแบบจังหวะ syncopation ที่มีความซับซ้อนได้ ตัวอย่างเช่น ในภาพ 3 แสดงแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบเอปีอาร์เอสเอ็มระดับเกรด 4 ที่สามารถพบการใช้รูปแบบจังหวะ ในมือขวา ควบคู่ไปกับการใช้รูปแบบจังหวะ ในมือซ้าย

ภาพ 3

ตัวอย่างการใช้รูปแบบจังหวะ 2 มือในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบเอปีอาร์เอสเอ็มระดับเกรด 4 ลำดับที่ 4

หมายเหตุ : (Piano Specimen Sight-Reading Tests: ABRSM Grade 4, 2018)

ในภาพรวม พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบเอปอาร์เอสเอ็มจะมีความหลากหลายขององค์ประกอบด้านจังหวะกว่าแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของสถาบันการสอบทรินิตี้ในระดับกลาง แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามความถี่การใช้งานพบว่าองค์ประกอบด้านจังหวะที่ใช้เป็นหลักมีลักษณะไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามการแยกพิจารณา รูปแบบจังหวะในลักษณะขององค์ประกอบดนตรีพื้นฐานแต่ละด้านอย่างแยกส่วน อาจทำให้เห็นว่าองค์ประกอบด้านจังหวะของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันในระดับกลางของทั้งสถาบันการสอบทรินิตี้และเอปอาร์เอสเอ็มไม่ได้มีความซับซ้อนมากนัก แต่ในการปฏิบัติจริง การปฏิบัติรูปแบบจังหวะที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง และการปฏิบัติรูปแบบจังหวะทั้ง 2 มือในเวลาเดียวกัน นำไปสู่รูปแบบจังหวะมีความซับซ้อนในการปฏิบัติมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของบอยล์ที่พบว่า ปัจจัยเรื่องรูปแบบจังหวะมีความยากในการปฏิบัติเมื่อทำการอ่านโน้ตฉับพลัน และมักจะเกิดข้อผิดพลาดอยู่เป็นประจำ (Boyle, 1970) ซึ่งในการสอบระดับเกรด 4 และ เกรด 5 การปฏิบัติรูปแบบจังหวะ syncopation เป็นหนึ่งในองค์ประกอบด้านจังหวะที่มีความซับซ้อนและเป็นพื้นฐานที่สำคัญร่วมกันของทั้งสถาบันการสอบทรินิตี้และเอปอาร์เอสเอ็ม

ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์องค์ประกอบทางด้านจังหวะจากบทเพลงตัวอย่างในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันของทรินิตี้และเอปอาร์เอสเอ็มระดับกลางแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการปฏิบัติจังหวะแบบ syncopation ที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันในระดับเกรด 4 และ เกรด 5 ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาเป็นชุดแบบฝึกทักษะสำหรับพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตฉับพลันเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในระดับกลางต่อไปได้ อย่างไรก็ตามการนำผลการศึกษาไปใช้จัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เรียนร่วมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษานี้อาจแสดงให้เห็นถึงการใช้รูปแบบจังหวะ syncopation ที่มีความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบและความซับซ้อน แต่รูปแบบที่นำไปใช้บ่อยครั้งมีเพียงไม่กี่รูปแบบ ในขณะที่รูปแบบจังหวะ syncopation รูปแบบอื่นมีความถี่การใช้เพียงเล็กน้อย ดังนั้นผู้สอนต้องจัดลำดับความสำคัญการฝึกทักษะการปฏิบัติรูปแบบจังหวะ syncopation ให้สอดคล้องกับระดับความพร้อมผู้เรียนที่แตกต่างกัน

รายการอ้างอิง

ภาษาอังกฤษ

- Boyle, J. (1970). The effect of prescribed rhythmical movements on the ability to read music at sight. *Journal of Research in Music Education*, 18(4), 307-318.
- Dirkse, S. (2009). *A survey of the development of sight-reading skills in instructional piano methods for average-age beginners and a sample primer-level sight-reading curriculum* (UMI No. 1464039) [Master's thesis, University of South Carolina]. ProQuest Dissertations and Theses database.
- Farley, A. L. P. (2014). *The relationship between musicians' internal pulse and rhythmic sight-reading* (UMI No. 3631754) [Doctor's Dissertation, University of Washington]. ProQuest Dissertations and Theses database.
- Piano Specimen Sight-Reading Tests: ABRSM Grade 4.* (2018). ABRSM.
- Piano Specimen Sight-Reading Tests: ABRSM Grade 5.* (2019). ABRSM.
- Sound at Sight (2nd Series): Sight reading for Piano book 2: Grades 3 and 4.* (5th ed.). (2018). Trinity College London Press.
- Taylor, E. (2016). *The AB guide to music theory: Part I.* ABRSM.